

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 95/18
V Lucemburku dne 28. června 2018

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-216/18 PPU
Minister for Justice and Equality v. LM (Nedostatký soudního systému)

Podle generálního advokáta E. Tančeva musí být výkon evropského zatýkacího rozkazu odložen, pokud příslušný justiční orgán konstatuje nejen to, že existuje skutečné nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti z důvodu nedostatků soudního systému vystavujícího členského státu, ale rovněž to, že osoba, na kterou se tento zatýkací rozkaz vztahuje, je takovémuto nebezpečí vystavena

Pro určení, zda je dotyčná osoba takovémuto nebezpečí vystavena, musí vykonávající justiční orgán přihlídnout ke zvláštním okolnostem týkajícím se jak této osoby, tak trestného činu, pro který je tato osoba stíhána nebo za který byla odsouzena.

Na L. M., polského státního příslušníka, byly polskými soudy vydány tři evropské zatýkací rozkazy pro účely stíhání pro nedovolený obchod s omamnými látkami. Dotyčný, který byl dne 5. května 2017 zatčen v Irsku, nesouhlasil se svým předáním polským orgánům, neboť v důsledku reformy polského soudního systému je vystaven skutečnému nebezpečí, že mu v Polsku nebude zajištěn spravedlivý proces.

Soudní dvůr přitom v rozsudku Aranyosi a Căldăraru¹ rozhodl, že pokud vykonávající justiční orgán konstatuje, že ve vztahu k osobě, na kterou byl vydán evropský zatýkací rozkaz, existuje skutečné nebezpečí nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv Evropské unie, musí být výkon tohoto zatýkacího rozkazu odložen. Takovýto odklad je však možný až po provedení dvoufázového přezkumu. Zaprvé musí vykonávající justiční orgán konstatovat, že ve vystavujícím členském státě existuje skutečné nebezpečí nelidského nebo ponižujícího zacházení, zejména z důvodu systémových nedostatků. Zadruhé se musí tento orgán ujistit, že jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že *osoba, na kterou se vztahuje evropský zatýkací rozkaz, bude takovémuto nebezpečí vystavena*. Existence systémových nedostatků totiž nutně neznamená, že *v konkrétním případě* bude dotyčná osoba v případě předání podrobena nelidskému nebo ponižujícímu zacházení.

High Court (vrchní soud, Irsko), kterému byla věc předložena, se Soudního dvora táže, zda k tomu, aby vykonávající justiční orgán byl povinen odložit výkon evropského zatýkacího rozkazu, musí v souladu s rozsudkem Aranyosi a Căldăraru konstatovat jednak to, že existuje skutečné nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces z důvodu nedostatků polského soudního systému, a jednak to, že dotyčná osoba je takovémuto nebezpečí vystavena, nebo zda stačí, že konstatuje existenci nedostatků polského soudního systému, aniž by se musel ujistit, že dotyčná osoba je takovýmto nedostatkům vystavena. High Court se Soudního dvora rovněž táže, jaké informace a záruky musí případně získat od vystavujícího justičního orgánu k vyloučení tohoto nebezpečí.

Tyto otázky spadají do kontextu vývoje a reformy polského soudního systému, jež vedly Komisi k tomu, že dne 20. prosince 2017 přijala odůvodněný návrh vyzývající Radu, aby na základě čl. 7

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. května 2016 ve spojených věcech [C-404/15 PPU](#) a [C-659/15 PPU](#), viz TZ č. 36/16.

odst. 1 SEU určila, že existuje zřejmé nebezpečí závažného porušení zásad právního státu ze strany Polska².

Ve stanovisku z dnešního dne generální advokát Evgeni Tančev nejprve podotkl, že přísluší vykonávajícímu justičnímu orgánu, aby rozhodl o existenci skutečného nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces z důvodu nedostatků polského soudního systému. V této souvislosti generální advokát uvedl, že není relevantní, že Rada dosud nepřijala rozhodnutí, k jehož přijetí byla vyzvána v odůvodněném návrhu Komise. Posouzení, které případně provede Rada v rámci čl. 7 odst. 1 SEU, nemá totiž stejný předmět jako posouzení provedené vykonávajícím justičním orgánem. Prvně zmíněné posouzení se týká nebezpečí porušení zásad právního státu a druhé se týká nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces. Nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces může být přitom prokázáno, kdežto nebezpečí porušení zásad právního státu prokázáno není. Navíc by zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásad právního státu učiněné Radou mohlo vést k předložení věci Evropské radě a v konečném důsledku k pozastavení uplatňování rámcového rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu³ vůči Polsku, což bezpochyby neplatí pro zjištění skutečného nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces učiněné vykonávajícím justičním orgánem.

Generální advokát dále podotkl, že skutečné nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces, nikoli zákaz nelidského nebo ponižujícího zacházení, o které šlo v rozsudku Aranyosi a Căldăraru, může založit povinnost odložit výkon evropského zatýkacího rozkazu. Vzájemné uznávání evropských zatýkacích rozkazů totiž předpokládá, že stíhání, pro která byly tyto rozkazy vydány, budou ve vystavujícím členském státě vedena nezávislým a nestranným soudním orgánem. Existuje-li skutečné nebezpečí, že řízení vedené ve vystavujícím členském státě tento požadavek nesplňuje, předpoklad, na kterém je založena povinnost vykonat jakýkoli evropský zatýkací rozkaz, tedy není splněn.

Generální advokát má však za to, že aby výkon evropského zatýkacího rozkazu musel být odložen, musí existovat skutečné nebezpečí, že dojde ke zjevnému odepření spravedlnosti, a nikoli skutečné nebezpečí porušení práva na spravedlivý proces. Omezení zásady vzájemné důvěry musí být totiž vykládána striktně. Navíc právo na spravedlivý proces může být omezeno, pokud jeho omezení zejména respektují podstatu tohoto práva. Vykonávající justiční orgán je tedy povinen odložit výkon evropského zatýkacího rozkazu pouze tehdy, pokud existuje skutečné nebezpečí porušení *podstaty* práva na spravedlivý proces.

Podle generálního advokáta nelze vyloučit, že by nedostatek nezávislosti soudů vystavujícího členského státu v *zásadě* mohl představovat zjevné odepření spravedlnosti. Avšak aby tomu tak bylo, musel by tento nedostatek nezávislosti být natolik závažný, aby tím byla zcela popřena spravedlivost procesu. Přísluší irskému soudu, aby na základě těchto úvah určil, zda je v *projednávané věci* tvrzený nedostatek nezávislosti polských soudů natolik závažný, aby tím byla zcela popřena spravedlivost procesu, a z tohoto důvodu představuje zjevné odepření spravedlnosti. Irský soud při tom musí vycházet z objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů svědčících o existenci nedostatků polského soudního systému. V tomto ohledu může být přihlédnuto k odůvodněnému návrhu Komise, avšak s výhradou, že se irský soud informuje o případném vývoji situace v Polsku po vydání tohoto dokumentu.

Generální advokát dále uvedl, že vykonávající justiční orgán je povinen odložit výkon evropského zatýkacího rozkazu pouze tehdy, pokud konstatuje nejen to, že existuje skutečné nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti z důvodu nedostatků soudního systému vystavujícího členského státu, ale rovněž to, že *osoba, na kterou se vztahuje* tento zatýkací rozkaz, bude takovému nebezpečí vystavena. I kdyby v Polsku existovalo skutečné nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti z důvodu nedávných reforem soudního systému, nelze z toho totiž dovodit, že by *žádný* polský soud nebyl s to projednat *jakoukoli* věc při respektování práva na spravedlivý proces.

² Návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky ze dne 20. prosince 2017, COM(2017) 835 final.

³ Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1).

K prokázání, že je dotyčná osoba vystavena předmětnému nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti, je tedy třeba doložit, že jsou dány zvláštní okolnosti, jež se týkají buď této osoby, nebo trestného činu, pro který je tato osoba stíhána nebo za který byla odsouzena, které dotyčnou osobu vystavují takovému nebezpečí. Je na dotyčné osobě, aby prokázala, že jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že čelí skutečnému nebezpečí, že ve vystavujícím členském státě vůči ní dojde ke zjevnému odepření spravedlnosti. Přísluší vnitrostátnímu soudu, aby posoudil, zda v projednávané věci L. M. prokázal, jak by nedostatky polského soudního systému – pokud by byly prokázány – bránily tomu, aby *jeho věc* byla projednána nezávislým a nestranným soudem.

Generální advokát konečně uvedl, že pokud vykonávající justiční orgán konstatuje, že ve vystavujícím členském státě existuje skutečné nebezpečí zjevného odepření spravedlnosti, je povinen si od vystavujícího justičního orgánu vyžádat veškeré nezbytné doplňující informace týkající se jednak legislativního vývoje následujícího po poznatcích, které má k dispozici k určení existence takového nebezpečí, a jednak zvláštností souvisejících s osobou, na kterou se vztahuje evropský zatýkácí rozkaz, nebo s povahou trestného činu, pro který je tato osoba stíhána nebo za který byla odsouzena.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106